

Faiz artışlarının devamı gelir ama...

Güldağ: Yeni Para Politikası Kurulu, Merkez Bankası'nın politika faizini yüzde 25'e çekti. Ne finansal piyasalarda ne de reel sektörde bekleniyordu. Gördüğüm, "TL'ye güven sağlanacaksa bu adımlar gelmeli" yaklaşımı hakim düşünce piyasalarda. Para politikası, nihayet diyelim çalışmaya başladı.Devamı gelir mi?

Ağaoğlu: Yeni ve kritik soru bu. Merkez Bankası söylemini yanına eylemi de koydu. Hem de önemli bir eylem. Gereğinin bir kısmını yaptılar diyelim. Yetmez ama evet.

Güldağ: 'Cesur adım' geldi bence. Gerçi sen 2024 için Merkez'in enflasyon tahmini 33, oraya yaklaşan bir faiz olması lazım demiştin.

Ağaoğlu: 'Mış' gibi bir faiz artışı gelirse, yeni PPK üyeleri ağır bir eleştiri altında kalır, bu eleştirileri başlatanlardan biri de ben olurum demiştin. Sayın Cevdet Akçay dahil. Şimdi bu eleştirileri yapmaya gerek kalmadığını düşünüyorum.

Güldağ: Siyaseten yüksek faiz artırım için izin alamazlar söylemini de rafa kaldırdı 750 puan. Ve devamı gelecek gibi de görünüyor.

Ağaoğlu: 25 yetmez. 33'ü hedeflemeleri gerekiyor hiç değilse...

Güldağ: Merkez, 2023 sonu enflasyonunu da %62'ye revize etti...

Ağaoğlu: Enflasyonda risklerin yukarı yönlü olduğu da söyleniyor. O zaman, gereği de yapılıcak. Yoksa beklenti de kalmadı kredibilite de... Ama öyle olmadı. 750 baz puan radikal bir karar ama beklediğim kadar radikal değil.

Güldağ: Son KKM adımı ile bir arada düşündüğünde TL'ye güven kazandırmakta kararlı bir davranış bence. Radikalden kastın ne?

Ağaoğlu: Hiç düşünmeden 33-38

Ekonomist Ali Ağaoğlu ve gazeteci Hakan Güldağ bu hafta Şans Sohbetleri'nde Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın sürpriz faiz artışı ve kredi piyasalarna etkilerini ele aldı. İkili Merkez Bankası'nın faiz artışlarının devamının gelip gelmeyeceğini tartıştı.

arasında bir yere çekerdim politika faizini. Ama açıklamadaki iyi şey; "kademeli" diye bir söz geçmiyor. "Gerektiği zaman, gerektiği kadar" deniliyor. Ortodoks para politikası açıklamaları gibi... Kritik ve önemli aşama. Yıl sonunda 2024 enflasyon tahminine gelirse ne ala...

Güldağ: Alıştıra alıştıra gidiliyor. "Ekonomi yönetimi işinin ehli" sözünden sonra geldi karar.

Ağaoğlu: Fazla bir zaman yok yalnız. Enflasyon ve fiyatlama davranışlarında problemler ciddi. Tasarruf davranışları da bozuldu. Eşimin yakın arkadaşlarından birinin babası rahatsız bir süredir. Bir birikimi var ailenin. Rakamlarıyla söyleyeyim; TL bazında maaşı 20 bin lira. Tasarruf 600-700 bin lira. Rahatsızlıktan dolayı o tasarrufun içinden her ay belli bir miktar para almaları gerekiyor. Şimdi kendimizi onların yerine koyalım. Enflasyon yüzde 60-70. Tasarruf ederek elde edebilecekleri gelir yüzde 30. Enflasyona karşı korunamadıkları gibi, her seferinde ana paradan

da çekmek zorunda kaldıkları için bu servet 3-4 yılda kuşa dönecek. Bu insanları ayakta tutmak için enflasyon faiz denkleminin sağlanması lazım.

Güldağ: Şirketleri de...

Ağaoğlu: Enflasyon muhasebesine geçilmediği için şirketlerin gelirinden devlet 'haksız' vergi alıyor.

Güldağ: 750 baz puanlık faiz artırım, normalleşmeye bir kapı araladı ancak her şey de daha pahalı olacak. Tabii krediler de...

Ağaoğlu: Maliyetlerin arttığı alan reeskont kredileri ve Eximbank kredileri olacak. Yoksa piyasadaki faiz zaten yüksekti.

Güldağ: Referans faiz üzerinden hesaplandığında kredi faizi 56'ya varıyor. Bir süredir şirketler "olsun da fiyatı neyse verelim" noktasına geldi ama epey yükselecek faizleri...

Ağaoğlu: Merkez, miktarsal sıkılaştırmaya devam diyor. Tüketici kredilerinde yeni tavanlar belirlenecektir. Tüketici tarafında talebi aşağı çekmeye çalışıyorlar çünkü kur tarafındaki hareketlere rağmen

carı açıkta henüz olumlu bir gelişme yok.Reel sektörün ulaşabildiği faiz zaten bunun üzerindeydi. Hayat pek değişmeyecek şirketler için.

Güldağ: Aynı da kalmaz. Kredi kanalları açılmadı. İstene belgelere bir bak. Bilanço dışında neler neler isteniyor. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan** da Bakan Ömer Bolat'ın katıldığı mecliste "finansmana erişimde gerçekçi çözüm" istedi...

Ağaoğlu: Krediye ulaşım ödeme sistemlerini tehdit eder hale geldi, geri dönem çeklerde patlama var' da dedi. Reel sektörün faizden enflasyonun altında kaldığı bir ortamda şikayet hakkı yok. Teşvik verilcekse de bu faiz üzerinden olmamalı.

Güldağ: Bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi yaklaşık 10.5 trilyon lira.Aylık performansta ihracatta bir sınırlama yok ama işte ihtiyaç kredilerini en fazla ayda yüzde 2 artırılabiliyorsun. Şu sıralar aylık artış miktarı olarak 100 milyar lira. Bakan Şimşek'in KOBİ kredilerinde limitlerin artırılacağı açıklamalarını da dikkate alırsak, aylık artış yüzde 3 olsa, kabaca 300 milyar lira eder. Her sektöre aynı şekilde dağılmaz tabii ama bu rakam, genel büyüme için yetmez. Bu durumda faiz artışlarının devamı gelir mi? Çünkü büyüme ve istihdamda işler hızla sarp sararsa, siyaset seçim öncesi yeniden genişleyici politikalara dönebilir.

Ağaoğlu: Zaten kritik konu burada. Faiz artırımlarının devamı nüngeleceğine tam ikna olmadık.

Güldağ: Merkez Bankası metninde ipuçları var. Muhtemelen bir 750 daha artırmaz. Ama yıl sonunda yüzde 30 düzeyi beklentisi yüksek.

Ağaoğlu: Ben 'beklemeyin yapın' diyorum. Önümüzdeki dönem artıracam diyorsunuz da, zaman kaybetmeyin, çünkü bütün piyasaların fiyatlama mekanizmasının en temeli faize dayanıyor, diyorum. Attığımız bütün adımlar, bankaları da reel sektörün davranışlarını da etkiliyor. Kredi piyasasını da...

Güldağ: Geçen hem bankacılık sektörünü hem de reel sektörü iyi bilen bir profesyonel ile konuşurken, düşüncesini sordüğümüzda şunları söyledi: Bir, kredi hem pahalı hem az olacak.İki, öz kaynak iyice önemli hale gelecek. Üç, nakit akışının yönetimi çok kritik hale geliyor. Dört; ihracat ve dış piyasalar giderek önem kazanıyor. İhracat çok önemli bir çıkış yolu. Beş; maliyet ve operasyonel giderlerden olabildiğince tasarruf hayatı. Altı; birleşme ve satınalmalar hızlanacak.

Ağaoğlu: Risklerin biri şu Türkiye'nin çok büyük avantajı var; **sanayisi** gayri safi milli hasılabın yüzde 20'sine yaklaşıyor. O **sanayinin**, müthiş üretim kapasitesi ile Türkiye'yi ayakta tutacak kritik bir avantajı var. Ama ölçek ekonomisini sağlayabilecek şekilde üretimi büyütecek avantajını kaybetmeyelim. Bölgenin üretim üssüyüz. Bunu kaybettiğimiz andan itibaren bölgenin ihracat üssü olacağız. Ama tersi yönde... O zaman herkes bize ihracat yapacak.

Şans Sohbetleri'ni QR kodu taratarak izleyebilirsiniz

Enflasyon hesabı ile dolar 36 lira

Güldağ: Faiz artışı ve KKM kararını birlikte değerlendirince, kur tarafında beklentilerin nedir?

Ağaoğlu: Bir faiz artışı dönemine girdiğimiz beklentisiyle kurların seviye itibarıyla yukarıya gideceği yer daha sınırlanmış oldu. Ama kur artışları gelecektir.

Güldağ: Enflasyon bu kadar yüksek olursa... Temmuz 10'a yakın geldi. Ağustos da yansı kadar olacak gibi...

Ağaoğlu: Kısa vadede, yaşanan enflasyonu kurun üzerine eklemek gerekiyor. Ki en azından denklik olabilsin, rekabet sağlanabilsin.

Güldağ: Ne çıkıyor dolar...

Ağaoğlu: Temmuz enflasyonuna bakarak, bu rakam 36'lı bir seviye. Ancak o zaman başka problemler çıkıyor. Faizi çok yükselttiğinizde de bu kez durgunluk problemi yaşanıyor. Faizi yüksek seviyesinde hızlı çıkmak çok anlamlı değil artık.

Müptelası olduğunuz durumu bir anda keserek, bütün sistemi kırıp dökmene gerek yok. Ama hızlı yapmanız lazım. 35-40 gibi bir yere çekerseniz faizi, oradan itibaren dalgalandırırız. Sonra kur zaten kendini düzletecektir.

Güldağ: Ya uzun vadede?

Ağaoğlu: Uzun vade için görmemiz gereken iki temel değişim var. Birinci değişim fiyatlama davranışlarında artık Merkez Bankası'nın bizi enflasyonun kontrol altına alınacağına ikna etmesi lazım. İkincisi de birkaç ay enflasyonu negatif görmemiz lazım.